2026-2027 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI
PSİKOLOJİ DERSİ 1. DÖNEM 1. YAZILI SINAV SORULARI

Adı Soyadı: ***Sınıfı:*** ***Numarası:***

2. SENARYO

Bir lisede teneffüs sırasında okulun ses sisteminden Şebnem Ferah'ın "Sil Baştan" şarkısı çalmaya başlar. Koridordaki öğrenciler aynı şarkıyı dinlemektedir. Şarkıyı ilk kez duyan İdil, müziği yalnızca teneffüse eşlik eden sıradan bir şarkı olarak değerlendirir. Ancak geçmişte yaşadığı zorlu bir dönemin ardından yeniden başlama cesareti gösteren Mert, şarkıyı duyduğunda o günleri hatırlar. Şarkının kendisine yaşadığı güçlükleri aşma mücadelesini hatırlattığını düşünür ve umut hisseder.

1. **Bu olay, duyum ve algı arasındaki hangi iki temel farkı ortaya koymaktadır? Metinden örneklerle açıklayınız.** (10 puan)

Bir müşteri destek merkezinde çalışanların yaptıkları hataların artması üzerine yönetim, sorunun nedenlerini araştırmak için uzmanlardan destek alır. Araştırma ekibi, öncelikle çalışanların iş yükünü ve iş doyumunu değerlendirecek bir ölçme aracı geliştirir. Bu aracın gerçekten amaçlanan özellikleri ölçüp ölçmediği ve tutarlı sonuçlar verip vermediği incelenir. Ardından benzer koşullarda çalışanlar rastgele iki gruba ayrılır. Bir grubun dinlenme araları yeniden düzenlenirken diğer grubun çalışma düzeni değiştirilmez. Bir ay sonunda iki grubun hata oranları karşılaştırılarak elde edilen bulgular çalışma koşullarının iyileştirilmesinde kullanılır.

2. **Bu araştırmada psikolojinin hangi üç alt dalından yararlanılmıştır? Yazınız. (10 puan)**

Uzun süredir yeterince yağış almayan bir kasabada akşam saatlerinde yağmur başlar. Ertesi gün açık havada resim sergisi düzenlemeye hazırlanan Selin, eserlerinin zarar görebileceğini düşünerek tablolarını kapalı bir alana taşır. Aynı mahallede sebze yetiştiren Emre ise günlerdir yağmur beklemektedir. Yağmurun başlamasıyla sevinen Emre, bahçesine çıkarak bitkilerini kontrol eder. Böylece aynı doğa olayı, iki kişinin farklı tepkiler göstermesine neden olur.

3. **Metindeki uyarıcı, organizma ve tepkileri belirleyiniz. Selin ve Emre'nin aynı uyarıcıya farklı tepkiler vermesinin nedenini açıklayınız. (10 puan)**

Psikolog Albert Bandura, çocukların çevrelerindeki davranışları nasıl modellediğini incelemek amacıyla ünlü "Bobo Bebek" deneyini gerçekleştirmiştir. Çalışmada, benzer yaş grubundaki çocuklar rastgele iki ayrı gruba ayrılmıştır. Birinci gruptaki çocuklara, yetişkin bir modelin plastik bir oyuncağa (Bobo Bebek) tekme attığı, bağırdığı ve saldırganca davrandığı bir kısa film izletilmiştir. İkinci gruptaki çocuklara ise oyuncağa hiç tepki vermeyen, sessizce oturan bir yetişkinin filmi izletilmiştir. Daha sonra tüm çocuklar tek başlarına oyuncakların bulunduğu bir odaya alınarak gözlemlenmiştir. Deneyin sonucunda, saldırgan modeli izleyen birinci gruptaki çocukların, oyuncağa karşı diğer gruba oranla çok daha fazla fiziksel ve sözel şiddet uyguladığı tespit edilmiştir.

4. **Bu deneysel çalışmadaki bağımsız ve bağımlı değişkeni gerekçeleriyle birlikte yazınız. (10 puan)**

Bir araştırma ekibinin gerçekleştirdiği üç farklı çalışmada aşağıdaki bulgular elde edilmiştir:
I. Araştırma: Bireylerin günlük uyku süreleri ile duygu durumları incelenmiş, uyku süresi arttıkça bireylerin kendilerini daha mutlu ve huzurlu hissetme düzeylerinin de artma eğiliminde olduğu belirlenmiştir.
II. Araştırma: Gençlerin günlük sosyal medya kullanım süreleri ile akademik başarıları karşılaştırılmış, sosyal medya kullanım süresi arttıkça akademik başarı puanlarının azalma eğiliminde olduğu görülmüştür.
III. Araştırma: Bireylerin kahvaltı yapma sıklıkları ile sanat galerilerini ziyaret etme sıklıkları incelenmiş, bu iki değişken arasında anlamlı bir doğrusal ilişki saptanmamıştır.

5. **Her araştırmada incelenen iki değişkeni belirleyiniz ve değişkenler arasındaki ilişkinin yönünü tabloya yazınız. (10 puan)**

Araştırma	İncelenen iki değişken	Korelasyonun yönü
I. Araştırma		
II. Araştırma		
III. Araştırma		

Bir belediye, gençlerin kütüphane kullanım alışkanlıklarını ve çalışma ortamındaki davranışlarını incelemek amacıyla bir araştırma başlatır. Araştırma ekibindeki uzmanlar farklı yollarla bilgi toplar.

I. Araştırmacı: Öğrencilerin kütüphanede kitap seçme ve ders çalışma davranışlarını, ortamın doğal akışına müdahale etmeden belirli bir gözlem formuna kaydeder.

II. Araştırmacı: Bazı öğrencilerle yüz yüze konuşarak kütüphaneyi neden tercih ettiklerini öğrenmeye çalışır. Verdikleri cevaplara göre ek sorular yöneltir.

III. Araştırmacı: Çok sayıda öğrenciye aynı sorulardan oluşan bir form dağıtarak kütüphaneye gelme sıklıklarını ve çalışma alışkanlıklarını belirler.

IV. Araştırmacı: Öğrencilerin dikkatlerini sürdürme düzeylerini değerlendirmek amacıyla standart yönergelere ve puanlama kurallarına sahip bir ölçme aracı uygular.

6. **Araştırmacıların kullandıkları veri toplama tekniklerini belirleyerek tabloya yazınız. (10 puan)**

Araştırmacı	Kullanılan teknik	Belirleyici özelliği
I		
II		
III		
IV		

Bir ortaokul rehber öğretmeni, 6. sınıfta okuyan iki öğrencinin gelişim süreçlerini incelemiştir. Öğrencilerden Kerem'in son bir yıldır boy uzaması ve fiziksel gelişimi inanılmaz bir hız kazanırken zihinsel ve akademik becerilerinde aynı oranda belirgin bir ilerleme görülmemiştir. Sınıf arkadaşı Elif'te ise tam tersi bir durum yaşanmış; fiziksel gelişimi bu dönemde yavaş seyrederken soyut düşünme becerileri, mantık yürütme ve yabancı dil öğrenme yeteneği adeta tavan yapmıştır.

7. **Bu örnek olayda gözlenen durumlar, gelişim psikolojisindeki hangi temel ilkelerle doğrudan ilişkilidir? Açıklayınız. (10 puan)**

Gelişim psikolojisinde bireyin hayat boyu geçirdiği değişimler farklı gelişim alanlarında incelenir. Aşağıda bir sporcunun yaşamından alınan üç farklı durum verilmiştir:

I. Durum: Lise lisanslı voleybol oyuncusu olan Defne, maç esnasında takım arkadaşlarıyla uyum içinde hareket etmeyi, liderlik rollerini üstlenmeyi ve grup aidiyeti kazanarak ortak bir amaç için birlikte çalışmayı öğrenmektedir.

II. Durum: Karmaşık satranç hamlelerini önceden hesaplayan, oyun stratejilerini zihninde kurgulayan ve rakibin olası hamlelerini mantıksal akıl yürütme becerisiyle analiz eden genç sporcu, soyut problem çözme yeteneğini geliştirir.

III. Durum: Düzenli antrenmanlar ve dengeli beslenme sayesinde kaba ve ince motor becerilerinde artış görülen genç atlet, motor koordinasyonunu en üst düzeyde sergilemektedir.

8. **Yukarıda verilen durumların sırasıyla hangi gelişim alanlarıyla ilgili olduğunu yazınız. (10 puan)**

I. Durum: ..... **II. Durum:** .....**III. Durum:** .....

Bir belediye, farklı kuşakların yaşam deneyimlerini paylaşabilecekleri bir söyleşi düzenler. Söyleşiye katılan Elif, üniversite eğitimini tamamladıktan sonra mesleğine başladığını, ekonomik bağımsızlığını kazanmaya ve kendisine yeni bir yaşam düzeni kurmaya çalıştığını anlatır. Yıllardır aynı mesleği sürdüren Murat ise artık genç çalışma arkadaşlarına rehberlik ettiğini, ailesine ve topluma karşı sorumluluklarının yaşamında önemli bir yer tuttuğunu belirtir. Söyleşinin diğer konuğu olan emekli öğretmen Nermin ise fiziksel gücündeki değişimlere uyum sağlayarak günlük yaşamını yeniden düzenlediğini, bununla birlikte gönüllü eğitim çalışmalarına katılarak bilgi ve deneyimlerini gençlerle paylaşmaya devam ettiğini söyler.

9. **Elif, Murat ve Nermin'in bulundukları gelişim dönemlerini belirleyerek bu dönemlere özgü gelişim görevlerini açıklayınız. (10 puan)**

Bir sanat merkezinde düzenlenen resim sergisinde on yaşındaki Lina'nın çizimleri büyük ilgi görür. Lina'nın annesi de çocukluğunda resim yapmayı çok sevdiğini ancak yaşadığı ilçede sanat kursu bulunmadığı için bu ilgisini yalnızca evde sürdürebildiğini anlatır. Lina ise okulundaki resim kulübüne katılmakta, çevrim içi çizim atölyelerinden yararlanmakta ve ailesinin desteğiyle düzenli çalışmalar yapmaktadır. Sergiyi gezen bir akrabaları, “Annesi de resimde başarılıydı. Demek ki Lina'nın bu becerisini yalnızca kalıtım belirliyor.” diyerek diğer koşulların önemini göz ardı eder.

10. **Akrabanın görüşünü kalıtım, doğum sonrası çevre ve tarihsel zaman etmenleri açısından değerlendiriniz. (10 puan)**

BAŞARILAR DİLERİM

Erdal AYDEMİR
Felsefe Grubu Öğretmeni

CEVAPLAR

Bir lisede teneffüs sırasında okulun ses sisteminden Şebnem Ferah'ın "Sil Baştan" şarkısı çalmaya başlar. Koridordaki öğrenciler aynı şarkıyı dinlemektedir. Şarkıyı ilk kez duyan İdil, müziği yalnızca teneffüse eşlik eden sıradan bir şarkı olarak değerlendirir. Ancak geçmişte yaşadığı zorlu bir dönemin ardından yeniden başlama cesareti gösteren Mert, şarkıyı duyduğunda o günleri hatırlar. Şarkının kendisine yaşadığı güçlükleri aşma mücadelesini hatırlattığını düşünür ve umut hisseder.

1. **Bu olay, duyum ve algı arasındaki hangi iki temel farkı ortaya koymaktadır? Metinden örneklerle açıklayınız. (10 puan)**

1.Fark: Duyumda öğrenmenin etkisi yoktur, algıda öğrenmenin etkisi vardır. (Bir öğrencinin geçmişteki zorlu sınav mücadelesi [öğrenme/deneyim], şarkıyı sadece bir ses olmaktan çıkarıp "umut" olarak algılamasını sağlamıştır.)
2. Fark: Duyum her bireyde aynı şekilde gerçekleşir, algı ise bireyden bireye farklılık gösterir. (Ses titreşimlerinin tüm öğrencilerin kulağına aynı şiddette gelmesi duyumken, şarkının birine ritmik ses, diğerine umut hissettirmesi algıdaki farklılıktır.)

3. Fark Duyum fizyolojik, algı ise psikolojik bir süreçtir. Duyum, seslerin duyu organları aracılığıyla alınmasıdır. Algı ise bu seslerin zihinde yorumlanarak anlamlandırılmasıdır. Öğrencilerin aynı şarkıyı işitmeleri duyuma, şarkıya farklı anlamlar yüklemeleri algıya örnektir.

Bir müşteri destek merkezinde çalışanların yaptıkları hataların artması üzerine yönetim, sorunun nedenlerini araştırmak için uzmanlardan destek alır. Araştırma ekibi, öncelikle çalışanların iş yükünü ve iş doyumunu değerlendirecek bir ölçme aracı geliştirir. Bu aracın gerçekten amaçlanan özellikleri ölçüp ölçmediği ve tutarlı sonuçlar verip vermediği incelenir. Ardından benzer koşullarda çalışanlar rastgele iki gruba ayrılır. Bir grubun dinlenme araları yeniden düzenlenirken diğer grubun çalışma düzeni değiştirilmez. Bir ay sonunda iki grubun hata oranları karşılaştırılarak elde edilen bulgular çalışma koşullarının iyileştirilmesinde kullanılır.

2. **Bu araştırmada psikolojinin hangi üç alt dalından yararlanılmıştır? Yazınız. (10 puan)**

Psikolojinin alt dalı
Endüstri ve örgüt psikolojisi
Psikometri
Deneysel psikoloji

Uzun süredir yeterince yağış almayan bir kasabada akşam saatlerinde yağmur başlar. Ertesi gün açık havada resim sergisi düzenlemeye hazırlanan Selin, eserlerinin zarar görebileceğini düşünerek tablolarını kapalı bir alana taşır. Aynı mahallede sebze yetiştiren Emre ise günlerdir yağmur beklemektedir. Yağmurun başlamasıyla sevinen Emre, bahçesine çıkarak bitkilerini kontrol eder. Böylece aynı doğa olayı, iki kişinin farklı tepkiler göstermesine neden olur.

3. **Metindeki uyarıcı, organizma ve tepkileri belirleyiniz. Selin ve Emre'nin aynı uyarıcıya farklı tepkiler vermesinin nedenini açıklayınız. (10 puan)**

	Selin	**Emre**
Uyarıcı	Yağmurun başlaması	Yağmurun başlaması
Organizma	Selin	Emre
Tepki	Tablolarını kapalı bir alana taşıması	Sevinerek bahçesine çıkıp bitkilerini kontrol etmesi

Farklı tepkilerin nedeni: Aynı uyarıcı, bireylerin ihtiyaçlarına, beklentilerine, geçmiş deneyimlerine ve içinde bulundukları koşullara bağlı olarak farklı tepkilere yol açabilir. Selin yağmuru resimlerinin zarar görmesine neden olabilecek bir durum olarak değerlendirirken Emre, bitkilerinin su ihtiyacını karşılayan olumlu bir olay olarak görmektedir. Bu nedenle aynı uyarıcıya farklı tepkiler vermişlerdir.

Psikolog Albert Bandura, çocukların çevrelerindeki davranışları nasıl modellediğini incelemek amacıyla ünlü "Bobo Bebek" deneyini gerçekleştirmiştir. Çalışmada, benzer yaş grubundaki çocuklar rastgele iki ayrı gruba ayrılmıştır. Birinci gruptaki çocuklara, yetişkin bir modelin plastik bir oyuncağa (Bobo Bebek) tekme attığı, bağırdığı ve saldırganca davrandığı bir kısa film izletilmiştir. İkinci gruptaki çocuklara ise oyuncağa hiç tepki vermeyen, sessizce oturan bir yetişkinin filmi izletilmiştir. Daha sonra tüm çocuklar tek başlarına oyuncakların bulunduğu bir odaya alınarak gözlemlenmiştir. Deneyin sonucunda, saldırgan modeli izleyen birinci gruptaki çocukların, oyuncağa karşı diğer gruba oranla çok daha fazla fiziksel ve sözel şiddet uyguladığı tespit edilmiştir.

4. **Bu deneysel çalışmadaki bağımsız ve bağımlı değişkeni gerekçeleriyle birlikte yazınız. (10 puan)**

Bağımsız Değişken: İzletilen videodaki modelin sergilediği davranış türü (Saldırgan model veya saldırgan olmayan model).

Gerekçe: Deneyin **nedenini** oluşturan faktördür. Araştırmacının, çocukların davranışları üzerindeki etkisini test edebilmek amacıyla gruplar arasında kasıtlı olarak farklılaştırdığı (manipüle ettiği) temel koşuldur.
Bağımlı Değişken: Çocukların oyun odasında oyuncağa (Bobo Bebek'e) karşı gösterdikleri saldırganlık düzeyi.
Gerekçe: Deneyin **sonucunu** oluşturan faktördür. İzletilen yetişkin modele (bağımsız değişkene) doğrudan bağlı olarak değişim gösteren ve araştırmacı tarafından gözlemlenerek ölçülen veridir.

Bir araştırma ekibinin gerçekleştirdiği üç farklı çalışmada aşağıdaki bulgular elde edilmiştir:
I. Araştırma: Bireylerin günlük uyku süreleri ile duygu durumları incelenmiş, uyku süresi arttıkça bireylerin kendilerini daha mutlu ve huzurlu hissetme düzeylerinin de artma eğiliminde olduğu belirlenmiştir.
II. Araştırma: Gençlerin günlük sosyal medya kullanım süreleri ile akademik başarıları karşılaştırılmış, sosyal medya kullanım süresi arttıkça akademik başarı puanlarının azalma eğiliminde olduğu görülmüştür.
III. Araştırma: Bireylerin kahvaltı yapma sıklıkları ile sanat galerilerini ziyaret etme sıklıkları incelenmiş, bu iki değişken arasında anlamlı bir doğrusal ilişki saptanmamıştır.

5. **Her araştırmada incelenen iki değişkeni belirleyiniz ve değişkenler arasındaki ilişkinin yönünü tabloya yazınız. (10 puan)**

Araştırma	İncelenen iki değişken	Korelasyonun yönü
I	Uyku süresi – Mutlu ve huzurlu hissetme düzeyi	Pozitif korelasyon
II	Sosyal medya kullanım süresi – Akademik başarı puanı	Negatif korelasyon
III	Kahvaltı yapma sıklığı – Sanat galerisi ziyaret sıklığı	Nötr (sıfıra yakın) korelasyon

Bir belediye, gençlerin kütüphane kullanım alışkanlıklarını ve çalışma ortamındaki davranışlarını incelemek amacıyla bir araştırma başlatır. Araştırma ekibindeki uzmanlar farklı yollarla bilgi toplar.
I. Araştırmacı: Öğrencilerin kütüphanede kitap seçme ve ders çalışma davranışlarını, ortamın doğal akışına müdahale etmeden belirli bir gözlem formuna kaydeder.
II. Araştırmacı: Bazı öğrencilerle yüz yüze konuşarak kütüphaneyi neden tercih ettiklerini öğrenmeye çalışır. Verdikleri cevaplara göre ek sorular yöneltir.
III. Araştırmacı: Çok sayıda öğrenciye aynı sorulardan oluşan bir form dağıtarak kütüphaneye gelme sıklıklarını ve çalışma alışkanlıklarını belirler.
IV. Araştırmacı: Öğrencilerin dikkatlerini sürdürme düzeylerini değerlendirmek amacıyla standart yönergelere ve puanlama kurallarına sahip bir ölçme aracı uygular.

6. **Araştırmacıların kullandıkları veri toplama tekniklerini belirleyerek tabloya yazınız. (10 puan)**

Araştırmacı	Kullanılan teknik	Belirleyici özelliği
I	Gözlem	Davranışların doğal ortamlarında, müdahale edilmeden sistemli biçimde izlenmesi ve kaydedilmesi.
II	Görüşme	Katılımcılarla doğrudan iletişim kurulması ve cevaplara göre ek sorular yöneltilmesi.
III	Anket	Çok sayıda katılımcıya aynı soruların yöneltilerek görüş ve alışkanlıklarına ilişkin veri toplanması.
IV	Psikolojik test	Bireylerin belirli psikolojik özelliklerinin standart bir ölçme aracıyla değerlendirilmesi.

Bir ortaokul rehber öğretmeni, 6. sınıfta okuyan iki öğrencinin gelişim süreçlerini incelemiştir. Öğrencilerden Kerem'in son bir yıldır boy uzaması ve fiziksel gelişimi inanılmaz bir hız kazanırken zihinsel ve akademik becerilerinde aynı oranda belirgin bir ilerleme görülmemiştir. Sınıf arkadaşı Elif'te ise tam tersi bir durum yaşanmış; fiziksel gelişimi bu dönemde yavaş seyrederken soyut düşünme becerileri, mantık yürütme ve yabancı dil öğrenme yeteneği adeta tavan yapmıştır.

7. **Bu örnek olayda gözlenen durumlar, gelişim psikolojisindeki hangi temel ilkelerle doğrudan ilişkilidir? Açıklayınız. (10 puan)**

Gelişim, nöbetleşe devam eder: Gerekçesi; çocuğun hayatının belirli dönemlerinde bir gelişim alanının (örneğin fiziksel gelişimin) hızlanırken diğer alanların yavaşlaması, sonraki dönemlerde ise başka bir alanın ön plana çıkarak nöbetleşe bir seyir izlemesidir.
Gelişimde bireysel farklılıklar vardır: Gerekçesi; aynı yaştaki çocukların gelişim hızlarının, tempo ve zamanlamalarının birbirinden farklı olmasıdır.

Gelişim psikolojisinde bireyin hayat boyu geçirdiği değişimler farklı gelişim alanlarında incelenir. Aşağıda bir sporcunun yaşamından alınan üç farklı durum verilmiştir:
I. Durum: Lise lisanslı voleybol oyuncusu olan Defne, maç esnasında takım arkadaşlarıyla uyum içinde hareket etmeyi, liderlik rollerini üstlenmeyi ve grup aidiyeti kazanarak ortak bir amaç için birlikte çalışmayı öğrenmektedir.
II. Durum: Karmaşık satranç hamlelerini önceden hesaplayan, oyun stratejilerini zihninde kurgulayan ve rakibin olası hamlelerini mantıksal akıl yürütme becerisiyle analiz eden genç sporcu, soyut problem çözme yeteneğini geliştirir.
III. Durum: Düzenli antrenmanlar ve dengeli beslenme sayesinde kaba ve ince motor becerilerinde artış görülen genç atlet, motor koordinasyonunu en üst düzeyde sergilemektedir.

8. **Yukarıda verilen durumların sırasıyla hangi gelişim alanlarıyla ilgili olduğunu yazınız. (10 puan)**

I. Durumun Cevabı: Sosyal Gelişim
II. Durumun Cevabı: Bilişsel Gelişim
III. Durumun Cevabı: Fiziksel Gelişim

Bir belediye, farklı kuşakların yaşam deneyimlerini paylaşabilecekleri bir söyleşi düzenler. Söyleşiye katılan Elif, üniversite eğitimini tamamladıktan sonra mesleğine başladığını, ekonomik bağımsızlığını kazanmaya ve kendisine yeni bir yaşam düzeni kurmaya çalıştığını anlatır. Yıllardır aynı mesleği sürdüren Murat ise artık genç çalışma arkadaşlarına rehberlik ettiğini, ailesine ve topluma karşı sorumluluklarının yaşamında önemli bir yer tuttuğunu belirtir. Söyleşinin diğer konuğu olan emekli öğretmen Nermin ise fiziksel gücündeki değişimlere uyum sağlayarak günlük yaşamını yeniden düzenlediğini, bununla birlikte gönüllü eğitim çalışmalarına katılarak bilgi ve deneyimlerini gençlerle paylaşmaya devam ettiğini söyler.

9. **Elif, Murat ve Nermin'in bulundukları gelişim dönemlerini belirleyerek bu dönemlere özgü gelişim görevlerini açıklayınız. (10 puan)**

Kişi	Gelişim dönemi	Gelişim görevi
Elif	İlk yetişkinlik	Meslek edinme, ekonomik bağımsızlık kazanma ve kendi yaşamına ilişkin sorumluluklar üstlenme.
Murat	Orta yetişkinlik	Genç kuşaklara rehberlik etme, ailevi ve toplumsal sorumluluklarını sürdürme.
Nermin	İleri yetişkinlik	Yaşla birlikte ortaya çıkan değişimlere uyum sağlama, sosyal ilişkilerini sürdürme ve yaşam deneyimlerini paylaşma.

Bir sanat merkezinde düzenlenen resim sergisinde on yaşındaki Lina'nın çizimleri büyük ilgi görür. Lina'nın annesi de çocukluğunda resim yapmayı çok sevdiğini ancak yaşadığı ilçede sanat kursu bulunmadığı için bu ilgisini yalnızca evde sürdürebildiğini anlatır. Lina ise okulundaki resim kulübüne katılmakta, çevrim içi çizim atölyelerinden yararlanmakta ve ailesinin desteğiyle düzenli çalışmalar yapmaktadır. Sergiyi gezen bir akrabaları, "Annesi de resimde başarılıydı. Demek ki Lina'nın bu becerisini yalnızca kalıtım belirliyor." diyerek diğer koşulların önemini göz ardı eder.

10. **Akrabanın görüşünü kalıtım, doğum sonrası çevre ve tarihsel zaman etmenleri açısından değerlendiriniz. (10 puan)**

Akrabanın görüşü eksiktir. Çünkü bireyin gelişimi yalnızca kalıtımla değil, çevresel koşullarla da şekillenir.

- Kalıtım: Bireyin anne ve babasından genetik özellikler kazanmasıdır. Lina'nın resim becerisinde kalıtsal yatkınlıkların payı olabilir. Ancak annesinin de resim yapması, bu becerinin yalnızca kalıtımdan kaynaklandığını kanıtlamaz.
- Doğum sonrası çevre: Ailenin desteği, okulun sunduğu olanaklar ve bireyin yaşadığı deneyimler gelişimi etkiler. Lina'nın resim kulübüne katılması ve düzenli çalışmalar yapması bu etmenin örnekleridir.
- Tarihsel zaman: Bireyin yaşadığı dönemin teknolojik, toplumsal ve ekonomik olanakları gelişimini etkileyebilir. Lina'nın annesinden farklı olarak çevrim içi sanat eğitimine ulaşabilmesi bu etmenle ilişkilidir.

Sonuç: Gelişim, kalıtım ve çevrenin etkileşimiyle şekillenir. Lina'nın resim becerisi değerlendirilirken genetik yatkınlıkların yanı sıra aldığı eğitim, ailesinin desteği ve yaşadığı dönemin sunduğu olanaklar birlikte ele alınmalıdır.